

Hørings svar fra Norsk Fosterhjemforening

Utkast til ny barnevernlov

Dette er et utdrag fra det elleve siders lange hørings svaret Norsk Fosterhjemforening har kommet med til regjeringen angående utkast til ny barnevernlov. Høringsinnspillet i sin helhet kan leses på Norsk Fosterhjemforenings hjemmeside.

- av Marianne Oftedahl, advokat

I slutten av 2014 ble barnevernlovutvalget opprettet for å foreta en teknisk, språklig og strukturell gjennomgang av barnevernloven. Utvalget kom i september 2016 med sitt forslag til ny barnevernlov gjennom NOU 2016:16 *Ny barnevernslov - Sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse*. Barne- og likestillingsdepartementet sendte i november 2016 dette forslaget ut på høring.

Norsk Fosterhjemforening anser det som beklagelig at forslag til ny barnevernlov ikke styrker rettigheter til fosterhjem og barnets rettsstilling her. Når dette ikke ivaretas, vil ikke loven ivareta sitt formål om å sikre barnet omsorg og beskyttelse. Det er i fosterhjemmet, gjennom fosterforeldres innsats, at 90 prosent av plasserte barn i dag får sin omsorg og beskyttelse, men uten at den rettslige regulering i dag sikrer dette. Lovgiver må skifte perspektiv på fosterforeldre fra kun å være barnevern-

tjenestens forlengede arm og en kontraktsmedhjelper, til å se på dem som erstatningsforeldre for fosterbarnet.

Fosterfamilien har også et familieliv som er beskyttet etter internasjonale menneskerettigheter. Fosterfamilien og barnet i fosterfamilien må gis grunnleggende rettigheter som sikrer omsorgen for barnet mens det er plassert. Dette vil også redusere antall utilsiktede flyttinger.

Forslaget går inn for at fosterforeldre fortsatt skal ha en redusert og lite forutsigbar adgang til å opptre som part, hvilket Norsk Fosterhjemforening anser uholdbart.

Norsk Fosterhjemforenings innspill til høringen, tar først og fremst utgangspunkt i de temaene som berører fosterhjem.

Rettighetsfesting og medvirkning

Departementet foreslår i høringsnotatet at ny barnevernlov blir en rettighetslov med barnet som rettighetssubjekt. Dette

er Norsk Fosterhjemforening enig i, men vi ber om at utkastet suppleres med konkrete lovfestede rettigheter for barn og fosterforeldre innen fosterhjemmet slik at rettighetsfesting har en realitet.

Barnets omsorg i fosterhjemmet hviler i dag på et svakt rettslig fundament: det beror på kontraktsforholdet mellom barnevernstjenesten og fosterforeldre. Denne kontrakten gir ofte dårlige rettigheter for fosterforeldre. Dette får igjen betydning for fosterbarnet og dets mulighet for trygg og stabil omsorg. Når fosterforeldrene står svakt, vil også fosterbarnet stå svakt. Hverken fosterforeldre eller fosterbarn har noen rettslig beskyttelse mot at barnevernstjenesten sier opp kontrakten eller ikke forlenger den om barnevernstjenesten er uenig med fosterforeldrene. Barns rett til omsorg og beskyttelse beror altså på barnevernstjenestens vurdering, og er ikke gitt selvstendig rettslig innhold.

Hverken fosterforeldre eller barnet har klagerett til noen instans dersom

forutsetning for kontrakt brytes, eller ikke forlenges.

Gjennom lovforslaget legges det dessuten opp til å styrke barnets rett til medvirkning og det å bli hørt. Norsk Fosterhjemsforening støtter dette forslaget.

Forsvarlighet

Tjenester og tiltak etter barnevernloven skal være forsvarlig. Norsk Fosterhjemsforening anser at de mange utilsiktede flyttinger tilsier at forsvarlighetsprinsippet per i dag i mange tilfeller ikke er ivaretatt innen fosterhjemområdet.

Det foreslås en regel som gjør at barnevernstjenesten alene kan vedta tilbakeføring til foreldrehjemmet, uten å gå via fylkesnemnda. Norsk Fosterhjemsforening påpeker at det kun bør være fylkesnemnda som skal kunne vedta tilbakeføring for å ivareta rettssikkerheten. Foreningen foreslår dessuten at det tas inn en egen regel om at barnevernstjenesten skal jobbe forebyggende for å hindre utilsiktede flyttinger.

Kontakt og samvær

Det foreslås at barnets rett til kontakt med foreldre, søsken og andre nærstående lovfestes. Begrensning i kontakt med barnet fastsettes av fylkesnemnda når det gjelder foreldre. For øvrig fastsettes begrensning av barnevernstjenesten. Barnet, søsken, besteforeldre og personer som har hatt omsorgen i foreldres sted før omsorgsovertagelse, gis en automatisk klagerett. Andre må få særskilt tillatelse av nemnda til å klage. Dette siste omfatter fosterforeldre som barnet har bodd hos.

Norsk Fosterhjemsforening mener at tidligere fosterforeldre må være inkludert i gruppen som har en automatisk klagerett. Det er viktig å ta vare på de relasjoner som barnet har utviklet til sine omsorgspersoner.

Oppfølging av barn og foreldre etter tiltak

Utvalget har forsøkt å presisere innholdet i omsorgsansvaret og foreldresansvaret for barnet etter omsorgsovertagelse for å avhjelpe de avgrensingsproblemer som har oppstått i praksis.

Norsk Fosterhjemsforening anser

det fortsatt uklart hvilken myndighet som ligger i at fosterforeldre skal utøve den daglige omsorgen. Det skaper også vansker for fosterforeldre og barnet å ikke ha myndighet i form av klagerett og signaturrett i forhold til en rekke forhold som andre vanlige foreldre har.

Grensesetting og tvang i fosterhjemmet

Det fremgår at utvalget ikke ønsker å fastsette regler som gjelder bruk av tvang i fosterhjem slik man har for barn på institusjon.

Norsk Fosterhjemsforening er opptatt av at fosterforeldre får rettssikkerhet og veiledning i forhold til utøving av omsorgsrollen. Det er behov for tydelighet og rettslige rammer på dette området, som gir forutsigbarhet for fosterforeldre og fosterbarnet.

Flytting eller tilbakeføring

I dagens lov heter det at flytting i størst mulig grad skal unngås. Utvalget foreslår en regel om at flytvedtak nå skal gå som klagesak for fylkesnemnda og derfor gå hurtig, og ikke som ordinær sak som i dag. Det fremgår videre at fosterforeldrene ikke gis noen automatisk klagerett, men kan gis en klagerett etter en individuell vurdering. Videre fremgår at tilknytningen mellom barnet og fosterforeldrene og varigheten av plasseringen er sentrale vurderingstema i den forbindelse.

Norsk Fosterhjemsforening peker på

at barn i dag flyttes i alt for stor utstrekning. Dette er en meget stor belastning for barnet, og også for fosterforeldre og deres biologiske barn. Det foreslås derfor at flytting fra et fosterhjem til et annet tiltak eller tilbake til foreldrehjemmet, bør undergis samme grundige utredning og behandling i nemnd som når man flytter barnet ut av foreldrehjemmet. Fosterforeldre må ha fulle partsrettigheter. Barnet må ikke flyttes før vedtak i nemnda skjer. Flytting på dagen kan kun skje når hensynet til barnets sikkerhet og helse tilsier det.

Norsk Fosterhjemsforening anser at også fosterfamilier har visse grunnleggende rettigheter som beskyttes av menneskerettighetskonvensjonen om rett til familieliv, og at mange av flyttesakene innebærer brudd på disse. Ny barnevernlov må gjøre noe med dette.

Norsk Fosterhjemsforening foreslår dessuten at fosterfamilier som mister fosterbarnet ved flytting eller tilbakeføring, må få rett på oppfølging fra barnevernstjenesten. Mange fosterfamilier kan oppleve en stor sorg når fosterbarnet flyttes og, likt barnets foreldre, kan familien trenge hjelp til å bearbeide dette.

Norsk Fosterhjemsforening foreslår at det bør være en regel som sikrer barnet ved tilbakeføring i foreldrehjemmet i form av tilsyn de første ett til to årene.

Barnets partsrettigheter

Utvalget foreslår at barnet får partsrettigheter fra det er 12 år gammelt. Norsk

Fosterhjemsforening er meget positiv til at barnets rettigheter styrkes, men er i tvil om dette bør innebære at barnet får partsrettigheter fra denne alder. Det vil kunne være en altfor tung belastning for en 12-åring å opptre som part. Hva dersom barnet selv ikke ønsker å være part? Hvem ivaretar disse barnas rettigheter, og også de som er under 12 år, eller barna som har funksjonsnedsettelser, når barnets erstatningsforeldre ikke gis noen partsrettigheter? Det er barnets nærmeste omsorgspersoner, fosterforeldrene, som best kan ivareta barnets rettigheter i tillegg til barnet. Det er en ytterligere begrunnelse for at fosterforeldre må gis partsrettigheter.

Trygghetsperson for barnet

Utvalget foreslår at dagens roller som tilsynsperson, talsperson og tillitsperson bør samles hos en person og at denne personen skal hete barnets «trygghetsperson».

Norsk Fosterhjemsforening anser det i

utgangspunktet som en god løsning at det foreslås en trygghetsperson som skal fylle de roller som i dagens lov består av flere personer. Slik sett får barnet færre personer å måtte forholde seg til.

Utredning av barnet

Norsk Fosterhjemsforening understreker et krav om at barnet utredes før man tar stilling til å være fosterforeldre, eventuelt like etter. At barnet er utredet vil være meget viktig for fosterforeldrene og for å kunne gi barnet best mulig omsorg.

Avslutningsvis

Norsk Fosterhjemsforening får mange henvendelser i anledning alvorlige saker som ringes inn til foreningen. Det ble laget et tillegg til høringssvaret som besto av et par slike saker. Disse var ment å gi et innblikk i hvilke store vansker fosterhjem i dag opplever på grunn av manglende rettsregler og forutsigbarhet innen fosterhjemsområdet.

ORGANISASJONSKURSET 2017

21.-23. april arrangerer Norsk Fosterhjemsforening det årlige organisasjonskurset for tillitsvalgte i foreningen. Organisasjonskurset er først og fremst en opplæring i hvordan være tillitsvalgt. Det er også en arena der tillitsvalgte kan møtes for å diskutere aktuelle problemstillinger innen fosterhjemsomsorgen, og ikke minst er det en sosial arena for fosterforeldre.

Årets organisasjonskurs skal arrangeres på Quality hotel Olavsgaard utenfor Oslo. Du finner mer informasjon om arrangementet på www.fosterhjemsforening.no.

Bytte av organisasjonssekretær

Iren Andersen som ble ansatt i sekretariatet i Norsk Fosterhjemsforening i 1996, har avsluttet sitt arbeidsforhold som organisasjonssekretær i foreningen. Det er sjelden å oppleve så lange ansettelsesforhold i våre dager, noe som vitner om stabilitet og evne til å være langsiktig. Dette har Norsk Fosterhjemsforening nytt godt av.

Etter at Iren bosatte seg i Hurdal for noen år siden, har hun hatt en lang vei til jobben. Hun ønsker nå en jobb med kortere reisevei.

Vi i sekretariatet kommer til å savne Irens gode evne til samarbeid, hennes pålitelighet og alltid gode humør. Vi vet at tillitsvalgte i fylkesforeningene, som oss, også vil savne hennes lune væremåte og hjelpsomhet. Vi ønsker henne lykke til med nye oppgaver.

Samtidig ønsker vi vår nye organisasjonssekretær, Marilen Hagland, velkommen. Hun har siden 2013 jobbet i NAV, både som forvalter av arbeids-

avklaringspenger og som veileder for dagpengemottakere.

Hun er utdannet sosiolog og spesialisert i mellom-menneskelig verbal og

Marilen Hagland, ny organisasjonssekretær.

non-verbal kommunikasjon. Hun tok mastergraden sin ved Universitetet i Bergen, der hun også har studert kjønns-teori og kulturvitenskap.

Marilen har vokst opp i hovedstaden i Etiopia, der hennes mor og mormor driver organisasjonen My Sister's Welfare Organization. Hun har selv engasjert seg som frivillig i organisasjonen siden tenårene, både som skribent og som driver av organisasjonens nettside.

Marilen har et sterkt engasjement for barn og ungdom. Hun er selv fostermamma til et barn som nå er 3 år gammelt, noe som har styrket hennes engasjement for fagfeltet vi jobber med i Norsk Fosterhjemsforening.

Vi gleder oss til samarbeidet med henne her i sekretariatet!